

**Redd for IQ:** – Menn er livredde for smarte kvinner, sier psykolog Rolf Marvin Bøe Lindgren. Her er han sammen med Magasinets IQ-spaltist Anne Lene Johnsen, som er på utkikk etter en like intelligent partner som seg sjøl.

# Skrem



## INTELLIGENS

TEKST: THOMAS J.R. MARTHINSEN

FOTO: HANS FREDRIK ASBJØRNSSEN OG LARS EIVIND BONES

# Hvorfor er menn så redde for intelligente kvinner?

– **MENN ER LIVREDDE** for kvinner som vet mer enn dem, uansett hva det gjelder, sier psykolog Rolf Marvin Bøe Lindgren.

På den lille, tyrkiske restauranten Avanos på Grünerløkka i Oslo sitter han sammen med Magasinets IQ-spaltist Anne Lene Johnsen. Bøe Lindgren jobber som seniorrådgiver i rekrutteringsfirmaet Dignus, har 132 i IQ og er ansvarlig for IQ-testene til Mensa Norge – organisasjonen som krever 131 i IQ og forer de smarteste i landet. Johnsen har vært leder for Mensas Oslo-avdeling og har selv en IQ på 170.

Tema for dagen: Hva ser vi etter når vi jakter på partner? Vil vi ha en som er smartere, mindre smart eller like smart som oss sjøl? Og er det virkelig sånn at menn rygger når de møter en kvinne som er smartere enn dem selv?

– Hvis vi tar for oss det jeg kaller «danskebåtsegmentet», det vil si de som har en IQ mellom 85 og 115, er det typisk at man ikke vil ha en som er så smart som en selv. De vil ikke ha en partner som utfordrer dem, sier Rolf.

– Vi menn blir oppdratt til at vi skal konkurrere og at vi skal være bedre. Det er mennenes lodd her i livet. Og da vil vi iallfall ikke måtte konkurrere på hjemmebane også.

**PÅSTAND? NEPPE.** Her er i hvert fall en undersøkelse som støtter det Bøe Lindgren sier. I 2004 kom den amerikanske sosialpsykologen Stephanie Brown ved universitetet i Michigan fram til at menn heller vil gif-

te seg med underordnede enn med likestilte kolleger og sjef.

Hva vi skal tolke ut av det?

Jo, at det å være suksessrik og mektig i arbeidslivet ikke er noen fordel for kvinner. Menn er rett og slett redd dem, mener Brown. Derfor foretrekker menn heller å gifte seg med mindre suksessrike, fattigere og yngre kvinner. Forskeren peker på biologien.

– Menn vil minimere risikoen for å oppdra barn som ikke er deres egne. Kvinner, derimot, er ikke like opptatt av om mannen har en høyere eller lavere stilling, sier hun til universitetsavisa.

En annen studie som ble utført av forskere ved fire forskjellige britiske universiteter viser at smarte menn med krevende jobber gjerne velger gammeldagse, hjemmeverende koner i stedet for jevnbyrdige kvinner. De målte IQ-en til 900 elleveåringer og sjekket hvordan det hadde gått med dem førti år seinere. Funnene viste at for kvinnene som hadde høy IQ, sank sjansene for å bli gift med 40 prosent.

Til sammenlikning steg sjansene for mennene med høy IQ med 35 prosent for hvert sekstende IQ-poeng.

– **JEG TROR MANGE MENN** synes det er deilig å føle seg dyktig, kompetent, beskyttende og maskulin, sier psykolog og parterapeut Sissel Gran.

– Og det er ikke på grunn av et ønske om å ha makt, men på grunn av et kjønnsrollemønster de ikke helt er kvitt. Menn har ikke lyst til å bli utmanøvrert ►

# mmende smart

**1: Tror du menn frykter kvinner som er mer intelligente enn dem selv?**

**2: Er du redd for å velge en partner som er smartere enn deg?**

**Odd Børretzen, visesanger**

**1:** – Ja, vi blir nok litt skremt av dem. Hvorfor det? Jo, vi kan føle oss underlegne, og det er jo ikke noe behagelig.

**2:** – Det kommer an på hvor mye smartere dama er og på hvilke områder hun er smartere. Så det kan jeg verken svare ja eller nei på. Det kan godt hende jeg hadde falt for en dame som hadde massevis av kunnskap om noe annet enn det jeg kan.



**Ivar Dyrhaug, programleder**

**1:** – Ja. Jeg tror selvfølgelig ikke at alle menn gjør det, men det er nok absolutt noen. Det handler vel mye om gamle roller, hvor mannen er den som beskytter og ... Ja, hele kjønnsrolleproblematikken handler jo mye om at mannen diskriminerer. Blondevitsene handler jo om blonde damer, ikke sant?

**2:** – He-he, jeg driver ikke og velger partner lenger, men jeg blir stimulert av intelligente kvinner. Jeg synes det er morsomt med intelligente mennesker. Men det er klart det er lettere å si noe sånt nå i min alder enn da jeg drev og valgte partner.



**Herodes Falsk, komiker**

**1:** – Uintelligente menn, ja. De er vel redd for å ikke strekke til. Jeg tror nok dette er et utstrakt problem blant dem med lav IQ. Har du høy IQ, setter du jo pris på at en kvinne er intelligent.

**2:** – Nei, jeg har bare hatt partnere som er smartere enn meg, både i business og i privatlivet. Forhåpentligvis har de trodd det samme om meg.



**Nils Ole Oftebro, skuespiller**

**1:** – Nei. Eller jo, hvis mannen er dum. Jeg tror de fleste menn liker å ha en kone som også kan være en god venn, en som kan berike dem. Men spørsmålet ditt er egentlig litt uintelligent, for det er flere typer intelligens. Allvitenskap – den totale intelligens – ligger kun hos Gud. Jeg tror vi blir klokere av å være sammen med et menneske som er klokt.

**2:** – Jeg tror jeg har valgt en som på enkelte punkter er klokere enn meg. Ja, det finnes utvilsomt flere områder hvor hun er mye klokere enn meg.



**Kjell Ola Dahl, krimforfatter**

**1:** – Eh, nei, det tror jeg ikke. Gjør du? He-he, men altså: Hvorfor skal man frykte kvinner i det hele tatt? Man velger seg jo ikke en som er mest mulig forskjellig fra en selv.

**2:** – Nå har jo jeg en partner, da. Hun er smartere enn meg på mange områder! Så jeg har vel ikke vært så veldig redd.



## «Mange smarte kvinner er også tøffe, de har et hardt ima

► av en kvinne, derfor føles det trygt med en kvinne som *ikke* er sterkere enn dem intellektuelt – og som ikke har en fullt så god jobb.

– Så menn ser etter en kvinne som ikke er dem overlegen?

– Ja, jeg tror mange menn synes det er fint å føle seg minst like intelligent som sin partner.

– Hvorfor blir menn skremt av smarte kvinner?

– Det kan hende at mange av de smarte kvinnene også er tøffe, de har et hardt image. Og det oppleves for mange menn som skremmende. Da spør gutta seg selv: Hvor er dama hen? Disse egenskapene strider imot det menn ser etter hos kvinner.

– Og da backer gutta unna?

– Ja. Mange smarte kvinner klager over at de ikke finner seg en kjæreste. De er rett og slett for sterke, og det oppfattes som maskulint, sier Gran, som understreker at dette er tanker hun har gjort seg som psykolog.

– Tåler kvinner bedre enn menn å leve med en partner som er mindre intelligent?

– Det er vanskelig å si. På 1950-tallet var jo mødrene hjemmeverende og levde gjennom mannen. Arne sa *det*, Robert opplevde *det* og Kjell mente *det*, og så videre. I noen miljøer henger nok dette igjen, mens i andre miljøer er slike tanker en plage. Rousseau sa for 200–300 år siden at «en åndrik kvinne er en svøpe». Dette er fremdeles ryggmargsreflekser som rykker i, dessverre. Det er en sørgelig sannhet.

**DEN KLINISKE PSYKOLOGEN** Hans Peter Broch er en av Norges få psykoanalytikere, og har lenge interessert seg for hvordan vi velger partner. Han mener det er viktig å skille mellom ulike typer intelligens.

– Vi velger ofte en som har liknende IQ-nivå som oss selv, mener Broch.

– En professor som sitter på sitt kontor og har 200 i IQ, kan godt aldri ha hatt sex med en kvinne! Og du må heller ikke være professor på universitetet for å ha høy IQ. Jeg vet for eksempel om en rørlegger med 180 i IQ.

– Men vil ikke menn gjerne ha en kvinne som er litt dummere enn dem selv?

– Ut fra kjønnsrollemønstrene er det mange menn som føler seg truet av intelligente kvinner.

Men det er nok av menn som velger kvinner som er mer intelligente enn dem selv; samtidig er det nok en del menn som vil ha noe pent å vise fram, ja.

– Ja vel?

– I gamle dager så kvinnen gjerne opp til mannen, og det kan synes som om kvinnen fremdeles i større grad aksepterer at mannen står over henne. Men det betyr ikke at den atferden stemmer overens med virkeligheten.

– Hun gjør seg dummere enn hun er?

– Dette handler om kulturelle forventninger og kjønnsrollemønstre. Hvis en kvinne i et forhold får bedre jobb og oppnår stor suksess, kan det oppstå gnisninger. Like barn leker best, men her dreier det seg altså om ulike typer intelligens. En person kan veie opp for mye dersom vedkommende for eksempel har mye karisma.

**ANNE LENE JOHNSEN ER SINGEL** og sliter med å finne en som er like smart som hun selv er. Hun er blant landet to prosent smarteste, iallfall om vi tar utgangspunkt i IQ når vi snakker om smarthet. Hun begynte å lese allerede som toåring, tok franskkurs som



**Like barn leker best:** Siri Beenberg (27) og Morten Øen (35) fant hverandre på en pubkveld i regi av Mensa. Siden har det vært de to, og nå er de forlovet.

# ge. Og det oppleves for mange menn som skremmende.»

Sissel Gran, psykolog



**Smart talk:** Det blir ikke smalltalk når de to Mensa-medlemmene Anne Lene og Rolf diskuterer kjønn, IQ og partnervalg. – Jeg er lei av å høre at jeg er for krevende, sier Anne Lene.

treåring og skrev bok da hun var fire år gammel.

– Jeg er lei av å høre at jeg er for krevende, tenker for mye, snakker for mye. Jeg har jo prøvd litt av hvert, men jeg har ikke funnet noen. Mange av mine venner sier at de vil ha en dame som er deres like, som kan matche dem. En de kan bryne seg litt på. Men i fortrolighet sier de at når det kommer til stykket, så er det greit å ha en der hjemme som ikke er så komplisert.

– Du har ikke funnet noen på din egen frekvens?

– Ingen har villet ha meg.

– Hvilke egenskaper trenger din partner?

– Han må være oppegående og ha et raskt hode. Det må være en mann som kan stimulere meg intellektuelt og ivareta meg følelsesmessig. Jeg må ha en partner jeg kan kommunisere og filosofere med.

– Tror du menn blir skremt av at du er så smart?

– Hvis jeg møter noen og vi slår an en flørtende tone, skjer det noe når jeg forteller at jeg er medlem i Mensa eller skriver for Dagbladet om IQ. Det blir et skifte i stemningen, et girskifte. Enten blir det mye diskusjon om IQ og intelligens og sånt ...

– Eller så?

– Trekker de seg unna. Dette blir jo litt svart-hvitt, men det er erfaringen jeg har gjort meg. Jeg er singel og har vært det en stund, og da går man jo ut. Men dette er ikke noe nytt, for da jeg var yngre, jobbet jeg som IKT-konsulent og var selvstendig næringsdrivende. Da var det på samme måten. Jeg har opplevd at intelligens som tema er truende. Det blir jo ikke akkurat så mange å velge mellom da.

– Nei, sånn er det, svarer Rolf.

– Så du har ikke noen sjekketips til meg, Rolf? spør Anne Lene.

– Begynn å lese «Isfolket». Nei da, fra spøk til alvor: Alle mennesker vil møte forståelse og bli sett. Vi vil ha en person vi kan speile oss i. Et typisk sjekketips er derfor å finne et tema som personen du snakker med er interessert i, og snakke om det.

Anne Lene: – Så hvem er smartest av deg og kona di?

Rolf: – Kona.

Anne Lene: – Er det noe du sier fordi det er klokt å si det?

Rolf: – Nei, det er helt sant. Hun har bedre karakterer enn meg og knekker hjernetrimnøtter mye raskere enn meg. Ikke bare er kona smartere enn meg, jeg tror også at barna mine er det.

**DE ER BLANT NORGES** to prosent smarteste og bruker sikkert ikke lang tid på å knekke ei nøtt, Siri Beenberg (27) og Morten Øen (35). IQ-nivået sitt vil de holde for seg selv, men det er altså minst 131.

Paret har vært sammen i to år og har forlovet seg, etter at de møttes på en av de åpne pubkveldene til Mensa.

– Jeg regner med at dere har noen rimelig bra diskusjoner dere imellom?

– He-he, ja, det kan jo være at vi er hylende uenige og likevel synes det er en ålreit diskusjon, sier Morten lattermildt. – Men det henger i meg at jeg har vært vant til å forklare alt i detalj hele tida. Gjør jeg det overfor Siri, får jeg overbærende svar tilbake. Men det var ikke fordi Siri hadde høy IQ at vi ble sammen, vi ble sittende og prate hele kvelden.

– Tror du at du hadde blitt interessert i Siri om hun ikke hadde vært så smart som hun er?

– Jeg tror kanskje ikke vi hadde funnet tonen. Det ►

**1: Tror du menn frykter kvinner som er mer intelligente enn dem selv?**

**2: Er du redd for å velge en partner som er smartere enn deg?**

**Unni Lindell, forfatter**

**1:** – Det er stor forskjell på menn. De som har god selvtillit, frykter ikke kvinner med høy IQ, men hvis de er usikre og har dårlig selvtillit, blir det et dårlig møte. Jeg har truffet noen sånne.



**2:** – Nei, for det har jeg gjort! Og det har funket bra i snart tretti år.

**Valgerd Svarstad Haugland, eks-politiker**

**1:** – Jeg tror en god del menn gjør det, men ikke alle.



**2:** – Nei. Jeg tror faktisk det er en forskjell på menn og kvinner. Det er jo en gammel teori, og den tror jeg på.

**Mari Maurstad, skuespiller**

**1:** – Ja, det tror jeg. Man kommer ikke bort fra at menn er menn og kvinner er kvinner. Min erfaring er at menn vil ha overtaket. Det sekund en kvinne er mer intelligent, vil han føle seg underdanig. Men det kommer nok an på hvor stor forskjellen mellom dem er.



**2:** – Nei! Men jeg er heldigvis dame, og jeg har en som er smartere enn meg. Men jeg ville aldri valgt en som var dummere enn meg selv.

**Helene Uri, lingvist og forfatter**

**1:** – Jeg tror noen menn gjør det, men jeg tror ikke dette er noe som særpreger alle menn.



**2:** – Nei, det er jeg ikke redd for.

**Guri Solberg, programleder**

**1:** – Ja, det tror jeg. Mange menn føler det nok ubehagelig når kvinner tar kontroll over en situasjon fordi de er smarte og modige. Riktignok har likestillingen kommet langt, men mye gammelt «rusk» henger igjen i form av stereotypier om at mannen skal ordne opp og vite best. Samtidig kan menn være mer opptatt av å flashe med kunnskapen sin. Vi kvinner er smarte på en mer diskret måte. Sikkert et triks vi har lært oss for at gutta skal føle seg trygge.



**2:** – På ingen måte. Intelligens er sexy så lenge det brukes på riktig måte. Det viktigste er å finne en person som kan utfordre deg og gi deg noe å bryne deg på. Kjæresten min er dritsmart, men jeg er ikke så dum, jeg heller. Vi er flinke i ganske ulike ting og dermed kan vi lære mye av hverandre. Men engasjement er viktigere enn IQ. Et tafatt Mensa-medlem med fokus på sin egen navle hadde raskt blitt dumpa for en halvsmart fyr som virkelig brant for noe.



**Likevekt:** Jeg har vært vant til å forklare alt i detalj. Gjør jeg det overfor Siri, får jeg bare overbærende svar tilbake, sier Morten.

- viktigste er jo at det skal være et menneske du skal kunne prate med resten av livet. Jeg tror det er grenser for hvor lenge en person kan holde ut å irritere seg over manglende respons fra partneren om ting man bryr seg om, sier Morten.
  - Tror dere vi jakter på en partner som er like intelligent, smartere eller hakket dummere enn oss selv?
  - Det er viktig å finne en som er på samme nivå som en selv, tror jeg. Som tenåring er ikke dette så

viktig, for da er man først og fremst opptatt av å finne seg selv. Men du kommer til et punkt hvor du tenker at du mangler noe, uten at du helt kan sette fingeren på hva det er, sier Siri.
 

- Det handler om å kjenne seg sjøl. Mange som er over snittet intelligente har ikke filla peiling på at de er smarte. De føler seg bare sære og annerledes. Derfor skal det mye til for å slumpe over en som er på samme nivå som en selv, legger Morten til.

De ser på hverandre og sier nesten i munnen på hverandre at ingen av dem fant ut at det som skilte dem fra de fleste andre var intelligensen. At det var der forskjellen lå. Det skjønte de i tjuåra.

– Mange tenåring er intelligente, men ikke så modne. Mange voksne vil nok oppfatte disse ungdommene som oppesene og bråkjekke, og behandle dem deretter. Da blir du usikker på deg sjøl og usikker på omgivelsene, sier Morten.

– Da jeg møtte opp på den pubkvelden, tok jeg en test ikke lenge etterpå. Da fant jeg ut at jeg ikke var så dum, ler Siri.

– Det visste du ikke på forhånd?

– Nei, jeg trodde jeg var litt dum, for jeg var så sær og annerledes.

– Men tror dere det er forskjell på kjønnene når det gjelder hvor smarte partnere de er ute etter?

De tenker seg om. Kikker på hverandre. Og smiler.

– Jeg tror menn har litt lett for å ha større tro på egne evner enn kvinner, sier Siri.

– Ja, jeg tror menn mangler selvinnsikt på mange nivåer, legger Morten til.

– Så de velger en som de tror ikke er så smart som dem selv?

– Det er nok en del menn som føler seg truet hvis en kvinne er mer intelligent enn dem selv, mener Siri.

– Hvorfor det?

– Jeg tror nok det henger i fra gammelt av.

– Det er nok en forventning til mange menn om at de skal føre an. Da kan de få en følelse av å miste kontrollen om de blir ført like mye tilbake, fullfører Morten.

– De føler seg truet av konkurranse fra partneren sin?

– For å si det sånn: Det er sikkert lettere å være den som fører om du ikke får noe kvalifisert innvending. ●

[tjrm@dagbladet.no](mailto:tjrm@dagbladet.no)

**NYHET!**

## Vita hjertego' lanserer nå det ideelle brødet for deg som tenker på hjertet

**Vita hjertego' ekstra grovt brød** er bakt med alt som gjør deg godt. Derfor bidrar det til et hjertevennlig kosthold, er godt for fordøyelsen og gir energi som varer.

- ♥ 100% sammalt mel (hvete, havre, rug og spelt) med høyt kostfiberinnhold (10,3%)
- ♥ Lavt saltinnhold
- ♥ Bakt med flytende Vita hjertego'
- ♥ Ikke tilsatt sukker
- ♥ Ikke tilsatt fargestoffer

**Vita hjertego' ekstra grovt brød** finner du som fersk brød i din nærmeste Coop Mega eller REMA 1000 butikk.



**Vita hjertego' – med tanke på kolesterolet**

[www.mills.no](http://www.mills.no)

